

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นในกลุ่มเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรม (สุโขทัย ศรีสัชนาลัยและกำแพงเพชร พระนครศรีอยุธยา) มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นในกลุ่มเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรม (สุโขทัย-กำแพงเพชร, พระนครศรีอยุธยา โดยการใช่วิธีการวิจัยแบบผสม (Mix methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) จะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (In-depth interview) และการลงพื้นที่เพื่อสำรวจเส้นทางการท่องเที่ยว โดยมีตัวแปรที่ต้องการศึกษา ได้แก่ รายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ประเพณีวัฒนธรรมและงานเทศกาลต่าง ๆ อีกทั้งยังมีการใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) เพื่อประเมินเส้นทางการท่องเที่ยว จากตัวแทนของบริษัทนำเที่ยว ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว สื่อมวลชน เส้นทางการท่องเที่ยวที่ได้ นำมาพัฒนาให้เป็น e-Routing ที่อยู่บนเว็บไซต์ที่เป็นเส้นทางการท่องเที่ยวแบบอิเล็กทรอนิกส์ ที่สามารถใส่รายละเอียดและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 รวบรวมองค์ความรู้เพื่อการจัดทำเส้นทางอาหารภูมิปัญญาท้องถิ่นในกลุ่มเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรมสุโขทัย ศรีสัชนาลัยและกำแพงเพชร พระนครศรีอยุธยา

วิธีการวิจัย

มีการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และกระบวนการศึกษา โดยการวิจัยเอกสาร มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant)

ได้แก่ นักวิชาการ ประชาชนชาวบ้าน กลุ่มอาชีพและชุมชน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth interview) โดยมีการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับ บริบทของพื้นที่ทางกายภาพ สำรวจแหล่งท่องเที่ยวใหม่เกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่น วัฒนธรรม วิถีชีวิต ชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi structure questionnaire) โดยข้อความจะครอบคลุมในส่วนของ

- 1) ภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่น ในกลุ่มเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรมสุโขทัย ศรีสัชนาลัยและกำแพงเพชร พระนครศรีอยุธยา ที่เป็นอาหารคาว อาหารหวาน
- 2) รายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์
- 3) แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ประเพณีวัฒนธรรมและงานเทศกาลต่างๆ ในพื้นที่
- 4) ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการรองรับนักท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการถอดเทปและวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และจัดกลุ่มเพื่อการจัดทำร่างเส้นทางท่องเที่ยว

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่น อยู่ในรูปแบบของการบรรยายในลักษณะความเรียง

ขั้นที่ 2 การประเมินเส้นทางท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นในกลุ่มเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรม (สุโขทัย ศรีสขนาลัยและกำแพงเพชร พระนครศรีอยุธยา)

วิธีการวิจัย

มีการใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยการลงพื้นที่เพื่อประเมินเส้นทางท่องเที่ยวอาหารภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 3 เส้นทาง ดังนี้

เส้นทางที่ 1 เส้นทางนาาภูมิปัญญาขนมหวานในพระนครศรีอยุธยา

เส้นทางที่ 2 ย้อนยุคโบราณอาหารภูมิปัญญาลือเลื่องเมืองนครชุม จังหวัดกำแพงเพชร

เส้นทางที่ 3 เส้นทางอาหารพื้นบ้านวิถีไทยสไตล์บ้านนาต้นจัน จังหวัดสุโขทัย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant)

ประกอบด้วย ตัวแทนของบริษัทนำเที่ยว ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว สื่อมวลชน ทั้งหมดจำนวน 10 คน ซึ่งได้เดินทางทั้ง 3 เส้นทางท่องเที่ยว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินเส้นทางท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นในกลุ่มเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรม (สุโขทัย ศรีสขนาลัยและกำแพงเพชร พระนครศรีอยุธยา) ประกอบด้วยข้อคำถาม ดังนี้

- 1) ด้านคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญาและองค์ความรู้
 - ความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี
 - ความสามารถในการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง
 - ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบค้นได้
 - ความผูกพันต่อท้องถิ่น
 - ความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
- 2) ด้านศักยภาพทางกายภาพและกิจกรรมการท่องเที่ยว
 - การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
 - ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว
 - ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว

- 3) ด้านศักยภาพในรองรับนักท่องเที่ยว
 - ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน
 - ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยภายนอก
- 4) การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว
 - การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว
 - การจัดการด้านความรู้และการสร้างจิตสำนึก
 - ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว
 - ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว
- 5) จุดเด่น/จุดขายของเส้นทางการท่องเที่ยว
- 6) คุณค่าหรือประสบการณ์ที่ได้รับจากแหล่งท่องเที่ยว

ซึ่งลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีเกณฑ์การอ่านค่า ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเนื้อหา (Content analysis) และนำข้อคำถามมาแก้ไขปรับปรุง

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมินเส้นทางการท่องเที่ยวโดยวิธีการบรรยาย และใช้สถิติพรรณนา ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\frac{\text{อันตรภาคชั้น}}{\text{จำนวนชั้น}} = \text{พิสัย}$$

ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดให้มีคะแนนมากที่สุดเท่ากับ 5 และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 1

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

เกณฑ์การแปลผลมีผล ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21-5.00	หมายถึง	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.41- 4.20	หมายถึง	มาก
คะแนนเฉลี่ย	2.61-3.40	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.81-2.60	หมายถึง	น้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.80	หมายถึง	น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ซึ่งประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่น อยู่ใน รูปแบบของการบรรยายในลักษณะความเรียง

ขั้นที่ 3 การพัฒนาเว็บไซต์การท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารภูมิปัญญาท้องถิ่นใน กลุ่มเมืองมรดกโลก

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยโครงการนี้เป็นกรวิจัยแบบบูรณาการ (Integrated approach) มีการวิเคราะห์และ ออกแบบเว็บไซต์ มีรายละเอียดดังนี้

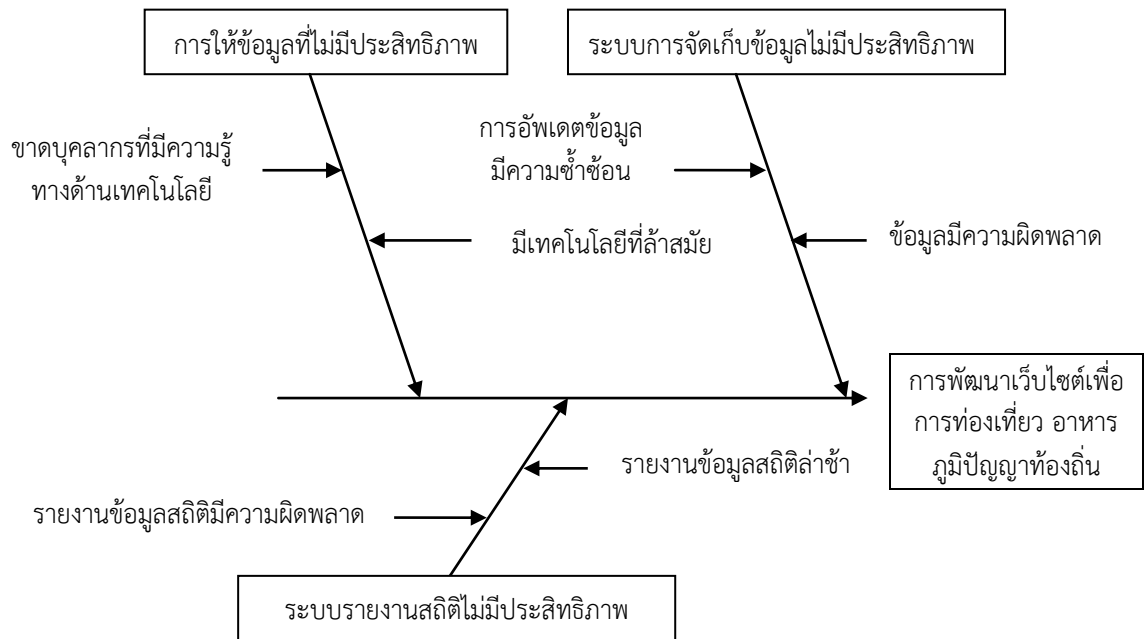
1. การวิเคราะห์ระบบงานเดิม
2. การวิเคราะห์ระบบงานใหม่
3. การประเมินเว็บไซต์

การวิเคราะห์ระบบงานเดิม

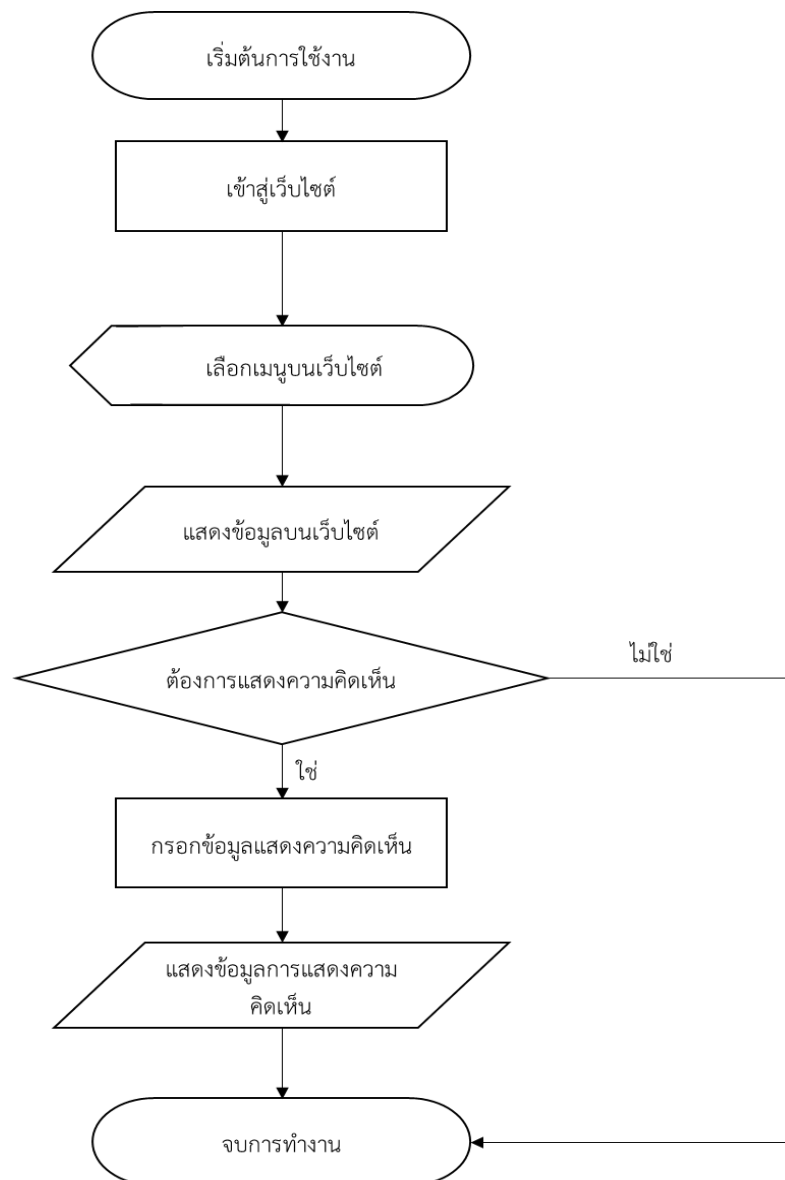
ในส่วนของการวิเคราะห์ระบบงานเดิมนี้ผู้ศึกษาจะนำเสนอรายละเอียดขั้นตอนการวิเคราะห์ และออกแบบระบบ ซึ่งได้นำทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ จากที่ได้ศึกษามาแล้วในบทที่ 2 มาประยุกต์ใช้ งานโดยประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ระบบงาน

1. ระบบงานเดิม

เว็บไซต์การท่องเที่ยว ให้บริการในลักษณะเครือข่ายให้ความรู้และสถานที่แก่บุคคลทั่วไป ใน ระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิระดับต้น โดยมีพื้นที่รับผิดชอบ 3 จังหวัดได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดสุโขทัย เป็นต้น ทั้ง 3 จังหวัดที่กล่าวมามีสถานที่เที่ยวที่สวยงาม เป็น สถานที่โบราณ มีการสืบทอดการทำอาหารพื้นบ้านตั้งแต่สมัยโบราณ จากที่กล่าวข้างต้นปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนี้

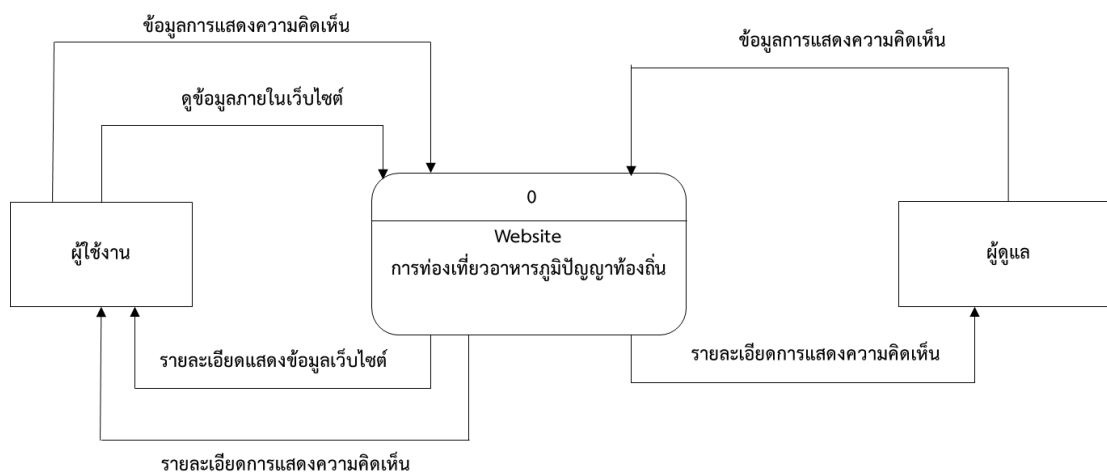
ภาพที่ 3.1 Ishikawa Diagram แสดงปัญหาระบบเดิม

ภาพที่ 3.2 Flow Chart การใช้งานเว็บไซต์

จากภาพที่ 3.2 Flow Chart การใช้งานเว็บไซต์สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. เริ่มต้นการใช้งาน
2. เข้าสู่เว็บไซต์
3. เลือกข้อมูลบนเว็บไซต์
4. แสดงข้อมูลบนเว็บไซต์
5. ต้องการแสดงความคิดเห็น
 - 5.1 ถ้าใช่ให้กรอกข้อมูลการแสดงความคิดเห็น
 - 5.2 ถ้าไม่ใช่จะจบการทำงานทันที
6. จบการทำงาน

ภาพที่ 3.3 Context Diagram การท่องเที่ยวอาหารภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากภาพที่ 3.3 Context Diagram การท่องเที่ยวอาหารภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถอธิบายได้ดังนี้

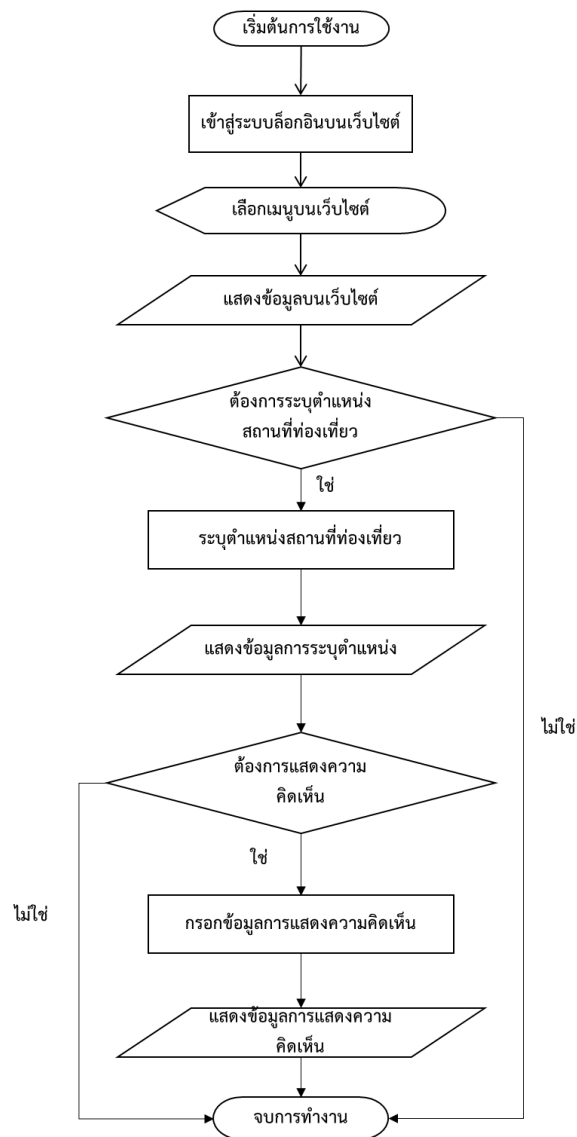
1. ผู้ใช้งาน
 - 1.1 ผู้ใช้งานสามารถดูรายละเอียดภายในเว็บไซต์ ระบบจะส่งข้อมูลกลับมายังผู้ใช้
 - 1.2 ผู้ใช้งานสามารถแสดงความคิดเห็นภายในเว็บไซต์ ระบบจะส่งข้อมูลกลับมายังผู้ใช้
2. ผู้ดูแล
 - 2.1 ผู้ดูแลระบบสามารถดูความคิดเห็นของผู้ใช้

การวิเคราะห์ระบบงานใหม่

ในส่วนของการวิเคราะห์ระบบงานใหม่นี้ ผู้ศึกษาจะนำรายละเอียดของขั้นตอนการวิเคราะห์และออกแบบระบบ ซึ่งได้นำข้อเสนอแนะและแนวคิดต่าง ๆ จากที่ได้รับมาแล้วในระบบงานเดิมมาประยุกต์ใช้งานโดยประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ระบบงานใหม่

1. ระบบงานใหม่

ขั้นตอนการดำเนินงานใหม่ของเว็บไซต์การท่องเที่ยวอาหารภูมิปัญญาท้องถิ่น มีลักษณะการดำเนินงานดังนี้

ภาพที่ 3.4 Flow chart การใช้งานบนเว็บไซต์

จากภาพที่ 3.4 Flow chart การใช้งานบนเว็บไซต์ สามารถอธิบายได้ดังนี้

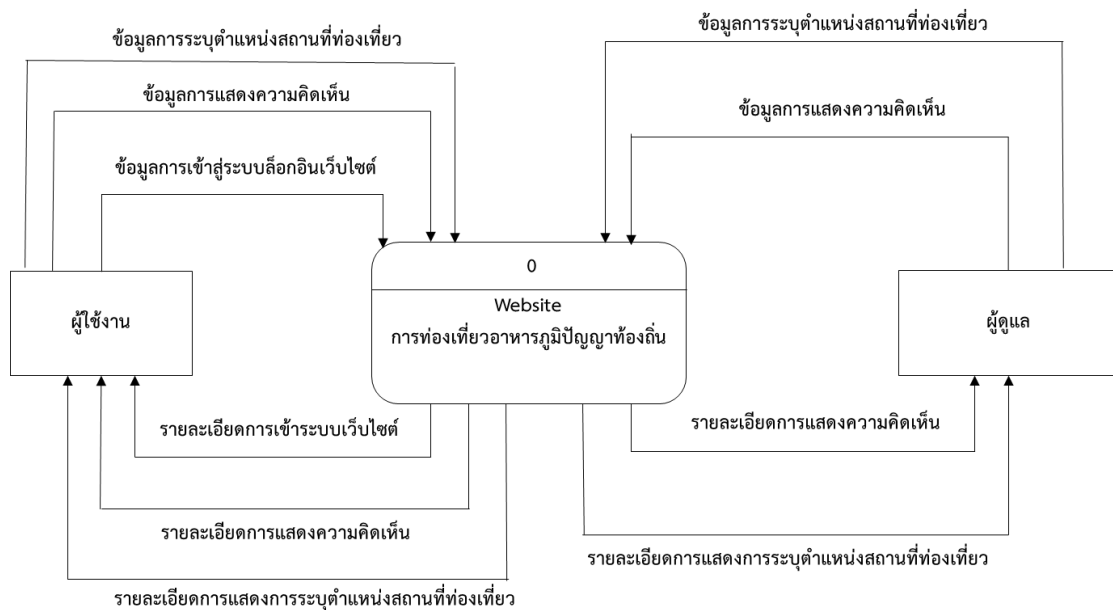
1. เริ่มต้นการใช้งาน
2. เข้าสู่ระบบล็อกอินบนเว็บไซต์
3. เลือกเมนูบนเว็บไซต์
4. แสดงข้อมูลบนเว็บไซต์
5. ต้องการระบุตำแหน่งสถานที่ที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 ถ้าใช่ให้ระบุตำแหน่งสถานที่ที่เกี่ยวข้อง
 - 5.2 ถ้าไม่ใช่จะจบการทำงานทันที

6. ต้องการแสดงความคิดเห็น

6.1 ถ้าใช้ให้กรอกความคิดเห็น

6.2 ถ้าไม่ใช่จะจบการทำงานทันที

7 จบการทำงาน

ภาพที่ 3.5 Context Diagram การท่องเที่ยวอาหารภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากภาพที่ 3.5 Context Diagram 0 Website การท่องเที่ยวอาหารภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ผู้ใช้

1.1 ผู้ใช้ต้องล็อกอินเพื่อเข้าระบบบนเว็บไซต์โดยการล็อกอินจะใช้เป็นการล็อกอินทาง facebook

1.2 ผู้ใช้สามารถระบุตำแหน่งการท่องเที่ยวเองได้หรือกำหนดเส้นทางเองได้

1.3 ผู้ใช้สามารถแสดงความคิดเห็นบนเว็บไซต์

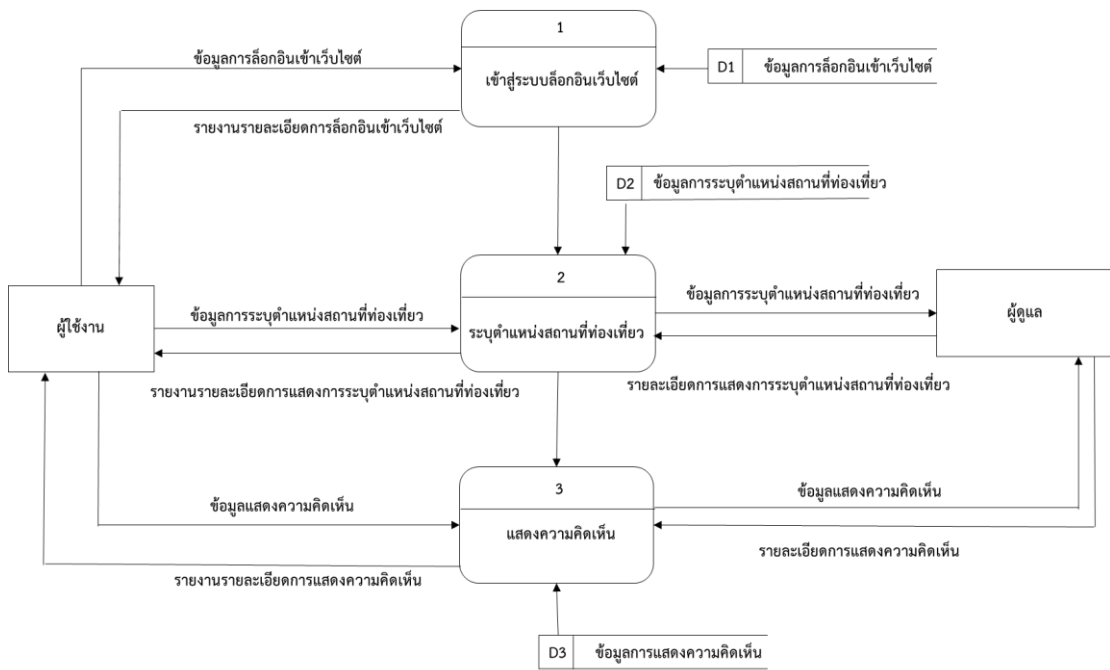
1.4 จะส่งรายละเอียดการระบุตำแหน่งสถานที่ท่องเที่ยว

1.5 จะส่งรายละเอียดการแสดงความคิดเห็น

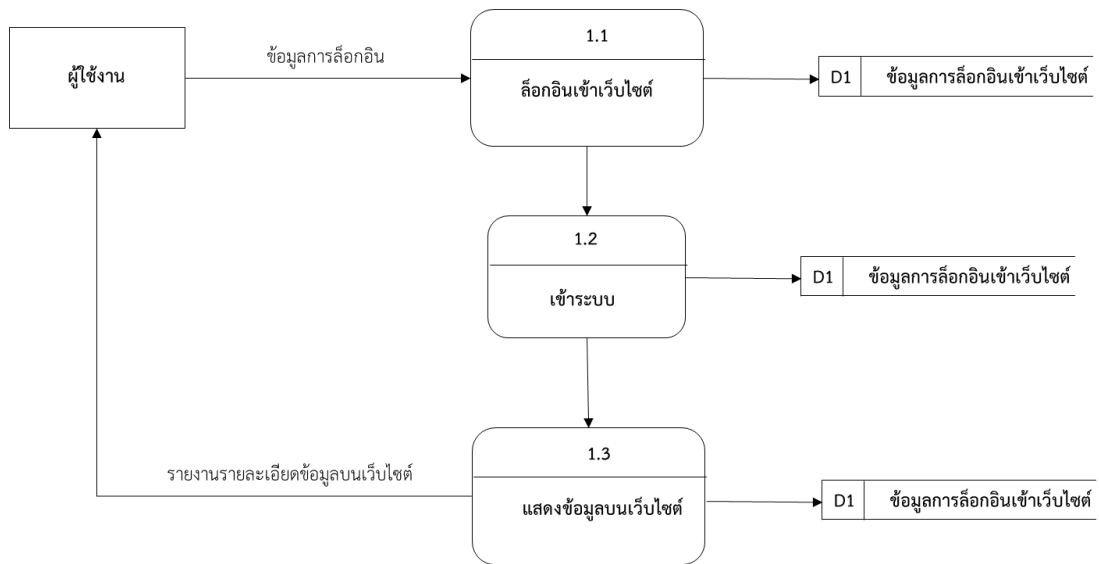
2. ผู้ดูแล

2.1 จะได้ข้อมูลรายละเอียดการแสดงความคิดเห็น / แสดงข้อมูลให้ผู้ใช้

2.2 จะได้ข้อมูลรายละเอียดการระบุตำแหน่งสถานที่ท่องเที่ยว / แสดงข้อมูลให้ผู้ใช้

ภาพที่ 3.6 Data Flow Diagram Level 0 เว็บไซต์การท่องเที่ยวอาหารภูมิปัญญาท้องถิ่น

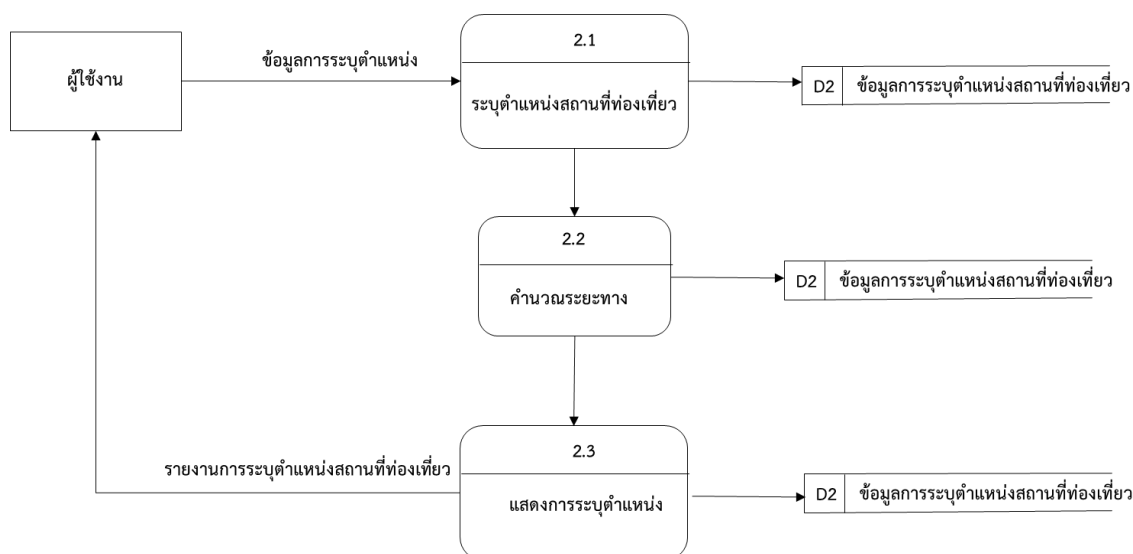

ภาพที่ 3.7 Data Flow Diagram Level1 Process การล็อกอินเข้าเว็บไซต์

จากภาพที่ 3.7 Data Flow Diagram Level 1 Process การล็อกอินเข้าเว็บไซต์ สามารถอธิบายได้ดังนี้

Process การล็อกอินเข้าเว็บไซต์ ประกอบด้วย Process จำนวน 3 Process ดังนี้

1. ล็อกอินเข้าเว็บไซต์
2. เข้าสู่ระบบเว็บไซต์
3. แสดงข้อมูลบนเว็บไซต์

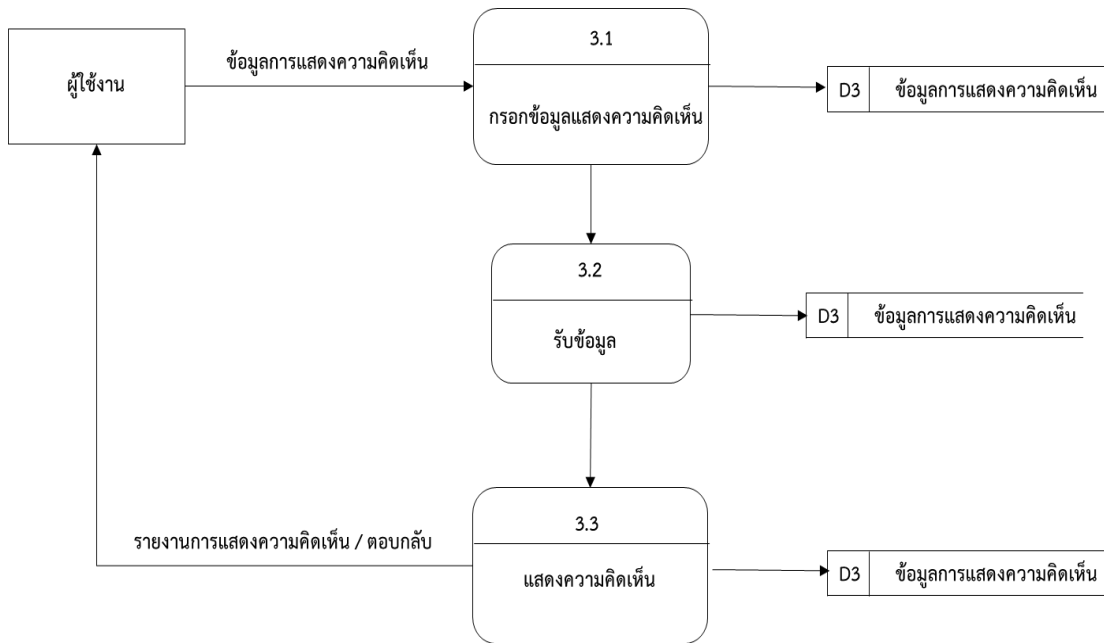

ภาพที่ 3.8 Data Flow Diagram Level 1 Process 2 การระบุตำแหน่งสถานที่ท่องเที่ยว

จากภาพที่ 3.8 Data Flow Diagram Level 1 Process 2 การระบุตำแหน่งสถานที่ท่องเที่ยว สามารถอธิบายได้ดังนี้

Process การระบุตำแหน่งสถานที่ท่องเที่ยวประกอบด้วย Process จำนวน 3 Process ดังนี้

1. ระบุตำแหน่งสถานที่ท่องเที่ยว
2. คำนวณระยะทาง
3. แสดงการระบุตำแหน่งสถานที่ท่องเที่ยว

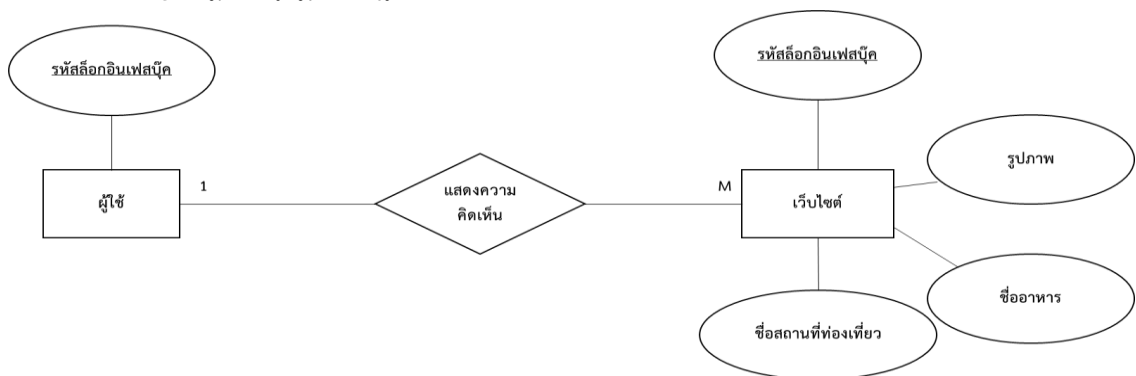

ภาพที่ 3.9 Data Flow Diagram Level 1 Process 3 การแสดงความคิดเห็น

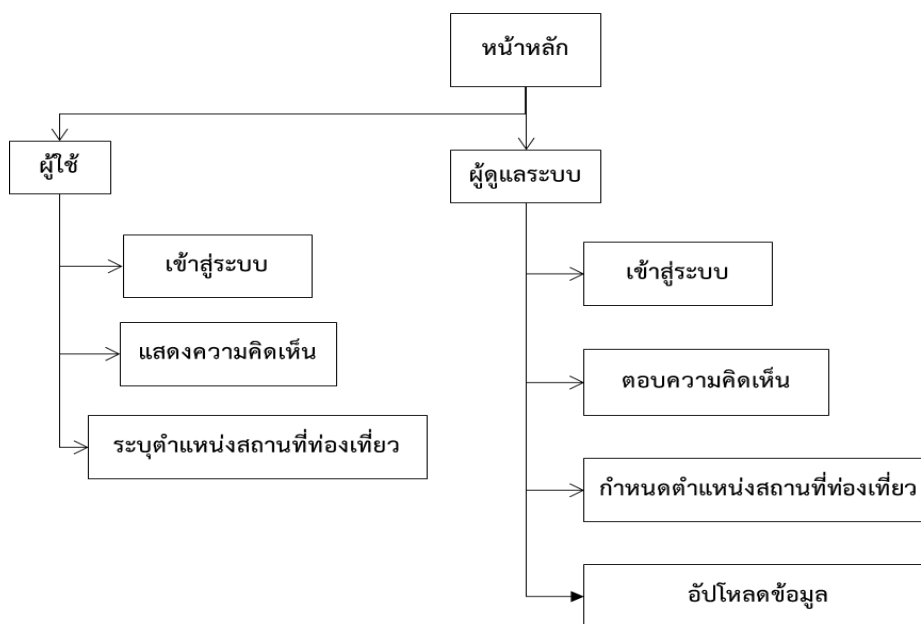
จากภาพที่ 3.9 Data Flow Diagram Level 1 Process 3 การแสดงความคิดเห็นสามารถอธิบายได้ดังนี้

Process การแสดงความคิดเห็น ประกอบด้วย Process จำนวน 3 Process ดังนี้

1. กรอกข้อมูลแสดงความคิดเห็น
2. รับข้อมูล
3. แสดงความคิดเห็น

ภาพที่ 3.10 แผนภาพแสดง ER-Diagram Model

ภาพที่ 3.11 Sitemap

การประเมินเว็บไซต์

ทำการทดลองระบบโดยใช้แบบสอบถามในการประมวลผลทางสถิติ เพื่อหาประสิทธิภาพของระบบ โดยวิธีการรวบรวมข้อมูลและการทดสอบสมมติฐาน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ คำถามปลายปิด คือ คำถามที่มีคำตอบชัดเจนตามตัวให้เลือก ส่วนมากจะเป็นข้อ (Choice) และคำถามปลายเปิด จะเป็นการถามเชิงขอความคิดเห็น โดยจะไม่มีคำตอบที่แน่ชัดตายตัว โดยการออกแบบสอบถามได้เลือกแบบสอบถามประเภทคำถามปลายปิด เนื่องจากต้องการคำตอบที่ชัดเจนง่ายและรวดเร็วในการทำแบบสอบถาม และสามารถนำไปคำนวณทางสถิติเพื่อประเมินระบบต่อไป โดยแบบสอบถามที่ใช้ประกอบด้วย 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ประสิทธิภาพด้านการออกแบบและการจัดรูปแบบเว็บไซต์

ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพด้านเนื้อหาของเว็บไซต์

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการปรับปรุง

ซึ่งในการประเมินการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนออกเป็น 2 เกณฑ์ คือ เกณฑ์การให้คะแนนเชิงคุณภาพ และเกณฑ์การให้คะแนนเชิงปริมาณ

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ฐานนิยม ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การคำนวณค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคำถามในแต่ละข้อ สามารถแปลความหมายค่าเฉลี่ยเลขคณิตตามมาตราส่วนประมาณค่าดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.21 - 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.41 - 4.20	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.61 - 3.40	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.81 - 2.60	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.80	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

2. ระเบียบวิธีการทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของเว็บไซต์นั้นจะใช้การหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) หรือตัวกลางเลขคณิต หรือส่วนเฉลี่ยเลขคณิต เป็นการวัดแนวโน้มการเข้าสู่ส่วนกลางที่นิยมใช้กันมาก และใช้วิธีการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard division) ส่วนเฉลี่ยเลขคณิตจะหาได้จากผลรวมของคะแนนของข้อมูลทั้งหมดหารด้วยจำนวนข้อมูล สำหรับวิธีการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จะหาได้จากการนำคะแนนข้อมูลแต่ละชุดค่าเฉลี่ยเลขคณิตแล้วยกกำลังสองมารวมกันหารด้วยจำนวนคะแนนลบหนึ่งโดยในการทดสอบเว็บไซต์นี้จะใช้โปรแกรม Excel ในการคำนวณเพื่อหาประสิทธิภาพของเว็บไซต์ โดยค่าสถิติที่นำมาใช้ เพื่อทดสอบสมมุติฐานทางการวิจัย